

Brüssel, 1. juuni 2015
(OR. en)

9073/15

ENER 185
CLIMA 56

MÄRKUS

Saatja:	Alaliste esindajate komitee (COREPER I)
Saaja:	Nõukogu
Teema:	Eelnõu: nõukogu järeldused energialiidu rakendamise kohta: tarbijate mõjuvõimu suurendamine ja investeeringute ligimeelitamine energiasektoris – Vastuvõtmine

Tulenevalt Euroopa Ülemkogu poolt 19.–20. märtsil 2015 vastu võetud järeldustest, milles märgiti, et EL on võtnud kohustuse luua tulevikku vaatava kliimapoliitikaga energialiit, ning komisjoni 25. veebruari 2015. aasta teatisest „Vastupidava energialiidu ja tulevikku suunatud kliimamuutuste poliitika raamstrateegia”, esitatakse delegatsioonidele lisas nõukogu järelduste eelnõu eespool nimetatud teema kohta.

Eesistujariik on kooskõlas nimetatud Euroopa Ülemkogu järeldustega, milles rõhutati energialiidu kõigi mõõtmete tähtsust, järginud raamstrateegia üldist olemust. Samal ajal tegi eesistujariik ettepaneku keskenduda järelduste eelnõus kahele horisontaalse olemusega teemale, nimelt tarbijatele ja investeeringutele, mis kajastab raamstrateegias väljapakutud meetmete rakendamise peamist eesmärki varustada ELi tarbijaid – kodumajapidamisi ja ettevõtteid – turvalise, säästva, konkurentsivõimelise ja taskukohase energiaga. Seega on järelduste eelnõu eesmärk toonitada, kuidas energialiidu kõigi viie mõõtme rakendamiseks tuleks arvesse võtta neid kahte aspekti.

Järelduste eelnõus tuginetakse 20. märtsil 2015 edastatud võimalike elementide ülevaatele (dok 7343/15) ning energeetika töörühma poolt mitmel korral tehtud põhjalikule analüüsile. Peale selle on järelduste eelnõu väljatöötamisel ja analüüsimisel võetud arvesse 6. veebruaril 2015 Riias toimunud energialiidu konverentsil peetud arutelu ning ministrite arvamuste vahetust 5. märtsil 2015 toimunud transpordi, telekommunikatsiooni ja energeetika nõukogu istungil (energeetika) komisjoni väljapakutud energialiidu strateegilise raamistiku üle.

Töörühma tasandil peetud arutelu tõi esile liikmesriikide erinevad seisukohad ja prioriteedid järelduste eelnõu mitmete aspektide suhtes. Sellest tulenevalt on eesistujariik teinud suuri jõupingutusi, et saavutada lisatud tekstis õige tasakaal, arvestades samas erinevate väljendatud muredega. Lisaks püüdis eesistujariik hoida järelduste eelnõu keskmes väljakuulutatud teemad, milleks on tarbijate mõjuvõimu suurendamine ja investeeringute ligimeelitamine energiasektoris, ja tagada tekstis kõigi seonduvate teemade õiglane tasakaal. Seega on tekst hästi tasakaalustatud kompromiss, mida saavad toetada kõik delegatsioonid.

COREPERi 27./29. mai koosolekul kinnitasid delegatsioonid, et nõustuvad selle järelduste eelnõu tekstiga.

Transpordi, telekommunikatsiooni ja energeetika nõukogul palutakse 8. juuni 2015. aasta istungil (energeetika) võtta käesoleva märkuse lisas esitatud nõukogu järelduste eelnõu vastu.

**Eelnõu: nõukogu järelduse
energialiidu rakendamise kohta:
tarbijate mõjuvõimu suurendamine ja investeeringute ligimeelitamine energiasektorisse**

Euroopa Liidu Nõukogu:

TULETADES MEELDE:

- Euroopa Ülemkogu poolt 19.–20. märtsil 2015 vastu võetud järeldusi, eelkõige seoses I osaga („Energialiit”), märkides, et EL on pühendunud tulevikku vaatava kliimapoliitikaga energialiidu loomisele komisjoni raamstrateegia alusel, mille viis mõõdet on omavahel tihedalt seotud ja üksteist tugevdavad;
- Euroopa Ülemkogu poolt 23.–24. oktoobril 2014 vastu võetud järeldusi, eelkõige seoses I osaga („Kliima- ja energiapoliitika raamistik 2030”), sealhulgas mis puudutab nende kokkulepitud eesmärkide olemust ja ulatust, mis on seatud 2030. aastaks seoses kasvuhoonegaaside heitkoguste vähendamisega, taastuvatest energiaallikatest toodetud energia osakaaluga, energiatõhususe parandamisega, elektrivõrkude omavaheliste ühendustega, täielikult toimiva ja ühendatud energia siseturu saavutamise ülima tähtsusega ning ELi energiasõltuvuse vähendamise ja nii elektrienergia kui ka gaasi puhul tema energiapuuduse suurendamise vajadusega;
- transpordi, telekommunikatsiooni ja energeetika nõukogu 9. detsembri 2014. aasta istungil (energeetika) vastu võetud järeldusi komisjoni teatise „Edusammud energia siseturu väljakujundamisel” kohta;
- transpordi, telekommunikatsiooni ja energeetika nõukogu 13. juuni 2014. aasta istungil (energeetika) vastu võetud järeldusi komisjoni teatise „Energiahinnad ja -kulud Euroopas ” kohta;
- komisjoni 25. veebruari 2015. aasta teatist „Vastupidava energialiidu ja tulevikku suunatud kliimamuutuste poliitika raamstrateegia” ja teatist „Elektri 10 % ühendatuse eesmärgi saavutamine – Euroopa elektrivõrgu tugevdamine 2020. aastaks”;

- komisjoni 28. mai 2014. aasta teatist „Euroopa energiapoliitika strateegia” ning 22. jaanuari 2014. aasta teatist „Energiahinnad ja -kulud Euroopas”;

TUNNISTADES, et tulevikku vaatava kliimapolitikaga energialiidu loomise eesmärk on varustada **tarbijaid** (kodumajapidamisi ja ettevõtteid) taskukohase, ohutu, konkurentsivõimelise, turvalise ja säästva energiaga ning vähendada ELi energiasõltuvust ja suurendada tema energiapoliitikat. See eesmärk peaks olema kooskõlas liidu pikaajaliste energia- ja kliimaalaste eesmärkidega ning toetama majandustegevust ja -kasvu;

TUNNISTADES, et energeetika valdkonnas on energialiidu kõigi viie mõõtme rakendamiseks tähtsad **investeeringuskliima** ja **juurdepääs rahastamisele**;

TUNNISTADES omavahel tihedalt seotud viite energialiidu mõõdet: energiapoliitika, solidaarsus ja usaldus; täielikult integreeritud Euroopa energiaturg; energiatõhusus, mis aitab vähendada nõudlust; majanduse dekarboniseerimine; teadusuuringud, innovatsioon ja konkurentsivõime, ning vajadust kehtestada nende viie mõõtme sidus strateegia ja tasakaalustatud lähenemisviis;

TULETADES MEELDE, et selleks, et tagada energialiidu kõigi viie mõõtme **rakendamine**, sealhulgas kokkulepitud kliima- ja energiarahastik 2030, on vaja välja töötada usaldusväärne ja läbipaistev juhtimissüsteem ilma tarbetu halduskoormuseta, et aidata tagada, et EL täidab oma energiapoliitika eesmärgid, nähes ette vajaliku paindlikkuse liikmesriikide jaoks ja austades täiel määral nende vabadust oma energiaallikate jaotuse kindlaksmääramisel, nagu on märgitud 2014. aasta oktoobris vastu võetud Euroopa Ülemkogu järeldustes;

TUNNISTADES, et juhtimissüsteem töötatakse välja olemasolevate elementide alusel ning see muudab sujuvaks ja koondab erinevad kavandamise ja aruandluse tegevusliinid. See tugevdab tarbijate rolli ja õigusi, tagab investorite jaoks suurema läbipaistvuse ja prognoositavuse, muu hulgas taskukohase, ohutu, konkurentsivõimelise, turvalise ja säästva energiasüsteemi seisukohalt keske tähtsusega näitajate süstemaatilise seire kaudu, ning hõlbustab riiklike energiapoliitikate koordineerimist ja toetab liikmesriikidevahelist piirkondlikku koostööd; TUNNISTADES piirkondliku koostöö tähtsust energialiidu rakendamisel ja juhtimissüsteemi olulise osana.

A. ENERGIALIIDU TARBIJASUUNITLUSEGA RAKENDAMINE

Energialiidu viie mõõtme tarbijasuunitlusega rakendamise edendamiseks nõukogu:

1. KINNITAB TAAS paindliku ja dünaamilise energia siseturu tähtsust, mis tagab tarbijatele stabiilsed, konkurentsivõimelised ja taskukohased energiahinnad, TUNNISTADES samal ajal, et on vaja, et energia siseturul oleksid kulusid kajastavad hinnad või hinnakonkurents, ning on vaja erimeetmeid, et tagada pikaajaline nähtavus ja konkurentsivõime, eelkõige rahvusvahelise konkurentsiga rinda pistvates energiamahukates tööstusharudes;
2. RÕHUTAB tarbijate kindla energiaga varustamise tähtsust; VÕTTES ARVESSE energiajulgeoleku suurendamiseks kasutada olevate lahenduste arvukust ning erinevaid kulusid ja tulusid ning TUNNISTADES, et määrava tähtsusega on energia siseturu väljakujundamine, suurem energiatõhusus, kohalike energiaallikate ja samuti ohutute ja säästlike vähese CO₂-heitega tehnoloogiate arendamise ja nende kasutamise õiguse tagamine, samas austades liikmesriikide õigust otsustada ise oma energiaallikate jaotuse üle, RÕHUTAB TAAS ELi energiasõltuvuse vähendamiseks ja tema **energiavarustuse kindluse** suurendamiseks tehtavate jõupingutuste ning energiavarustuse kanalite, energiaallikate ja tarnijate mitmekesistamise olulisust; TUNNUSTAB liikmesriikide ühiseid jõupingutusi, mida on tehtud selleks, et otsida uusi energiaallikaid ja marsruute varustuskanalite mitmekesistamiseks, eriti kõige haavatavamates piirkondades; TULETAB MEELDE, et nagu on sätestatud Euroopa Ülemkogu 20.–21. märtsi 2014. aasta järeldustes, tuleks arendada energiaühendusi ka kolmandate riikidega, kui see on asjakohane;
3. RÕHUTADES, et on oluline luua täielikult toimiv ja ühendatud **energia siseturg**, mis vastab tarbijate vajadustele, KINNITAB, et on vaja täielikult rakendada ja jõustada olemasolevad ELi õigusaktid, sealhulgas kolmas energiapakett; on vaja tegeleda energiaühenduste puudumisega, mis võib olla üheks kõrgemate energiahindade põhjuseks; on vaja sobivaid turuhinnasignaale, parandades samas konkurentsi jaeturgudel; on vaja tegeleda energiaostuvõimetusega, pöörates nõuetekohaselt tähelepanu riikide eripäradele, ja aidata haavatavas olukorras tarbijaid, püüdes seejuures saavutada sotsiaal-, energia- ja tarbijapoliitika meetmete sobiva kombinatsiooni; on vaja teavitada tarbijaid ja suurendada nende mõjuvõimu võimalustega osaleda aktiivselt energiaturul ja reageerida hinnasignaalidele, et suurendada konkurentsi, suurendada nii pakkumise kui ka nõudluse paindlikkust turul ja võimaldada tarbijatel kontrollida oma energiatarbimist ning osaleda kulutõhusates nõudlusreageeringu lahendustes, näiteks arukate võrkude ja nutiarvestite kaudu;

4. TUNNISTADES **energiatõhususe** tähtsust ja positiivseid aspekte tarbijate energiakulude vähendamisel, samal ajal vähendades kasvuhoonegaaside heitkoguseid ja suurendades energiapuulgeolekut, RÕHUTAB kõigi sidusrühmade erinevate energiatõhususe meetmete rakendamisse kaasamise tähtsust ja vajadust tagada, et tarbijatel on juurdepääs piisavale ja läbipaistvale teabele ning asjakohased stiimulid energia säästmiseks; RÕHUTAB sellega seoses vajadust rakendada olemasolevaid õigusakte, samuti need täiendavalt läbi vaadata ja neid edasi arendada, mis aitaks saavutada energiatõhususe kulutõhusat potentsiaali, sealhulgas ökodisaini ja energiamärgistuse direktiivid; sel eesmärgil TOETAB algatusi, mis on tehtud selleks, et lihtsustada juurdepääsu energiatõhususe rahastamisvahenditele ja sihtotstarbelistele rahastamisskeemidele;
5. KINNITAB, et tähtis on ohutu ja säästlik vähese CO₂-heitega energia tarnimine tarbijatele; TUNNISTADES, et tähtsad on ohutut ja säästlikku vähese CO₂-heitega tehnoloogiat ära kasutava **dekarboniseerimise** pikaajaline kasu ja kulu ning et liikmesriikidel on oma energiaallikate jaotuse pädevuse ühe osana ELi ühiste eesmärkide saavutamiseks ja samuti tööstusliku konkurentsivõime tagamiseks ning majanduskasvu ja töökohtade loomise toetamiseks, mida säästvale energiasüsteemile üleminek võib kaasa tuua, õigus soovi korral selle tehnoloogia eelistatavaid elemente ära kasutada, MÕÕNAB, et turul on vaja kulutõhusal viisil integreerida ohutud ja säästlikud kohalikud energiaallikad, eelkõige taastuvad energiaallikad, muu hulgas parema turu ülesehituse ja nende arendamise edendamise kaudu, kasutades ära ohutut ja säästlikku vähese CO₂-heitega tehnoloogiat;
6. selles kontekstis, võttes arvesse tarbijate huve, RÕHUTAB tulevikku vaatava **teadusuuringute ja innovatsiooni** strateegia arendamise tähtsust energiasektoris, eelkõige selleks, et edendada muu hulgas nutiseadmete ja arukate võrkude, efektiivsete energiasüsteemide, elektrienergia kasutamiseks energia salvestamissüsteemide ning taastuvenergia järgmise põlvkonna ja muude ohutute ja säästlike energiaallikate edasiarendamist, muu hulgas kütteks ja jahutuseks ning transpordisektoris;

B. INVESTEERIMISEKS STIMULITE LOOMINE ENERGIASEKTORIS

Energialiidu kõigi viie mõõtme rakendamiseks vajalike investeeringute edendamiseks nõukogu:

1. KINNITAB vajadust säilitada prognoositav turupõhine investeerimiskliima kogu Euroopa Liidus, mis põhineb stabiilsel ja läbipaistval Euroopa õigusraamistikul ning tulevikku vaataval sidusal ja kulutõhusal kliima- ja energiapoliitikal, ning seda parandada;

KINNITAB vajadust hästitoimiva CO₂-turu järele, et luua prognoositav pikaajaline investeerimisraamistik;

TUNNISTAB tõhustatud piirkondliku koostöö potentsiaali, eelkõige investeerimisel saavutatava kokkuhoiu ja võimaliku sünergia osas energiaspektori investeeringute eri valdkondades, ja vajadust asjakohaselt hinnata nende lühi- ja pikaajalist kasu;

KINNITAB, et on vaja suuri investeeringuid energiataristusse ja energiatõhususse ning turule tuleb viia innovatiivne, ohutu ja säästev vähese CO₂-heitega energiatootmine. Selle saavutamisel on põhiküsimusteks, mis tuleb tagada, vajadus olemasolevate siseturu eeskirjade täieliku rakendamise järele ja asjakohaste investeerimissignaalide olemasolu ning juurdepääs rahastamisele;

Sellega seoses TOETAB kõigi võimalike rahastamisallikate, sealhulgas ELi poolse rahastamise võimaluste ja eriti piirkondlikku koostööd stimuleerivate rahastamisallikate täielikku ärakasutamist, et soodustada juurdepääsu projektide, eriti mittekaubanduslikku laadi ühishuviprojektide ning energiaspektori arengute rahastamisele, vältides seejuures moonutusi ja killustumist;

KINNITAB TAAS turuosalistele võrdsete võimaluste loomise tähtsust, muu hulgas eesmärgiga tagada kõrgeimad ohutus- ja keskkonnastandardid;

2. RÕHUTAB vajadust täiendavate meetmete järele, mille abil vähendada ELi energiasõltuvust ja suurendada tema **energiajulgeolekut**, seda nii elektrienergia kui ka gaasi puhul; selle saavutamiseks KINNITAB vajadust kiirendada taristuprojekte, sealhulgas võrkude ühendamist, eelkõige perifeersetes piirkondades, nagu on sätestatud Euroopa Ülemkogu 19.-20. märtsi 2015. aasta järeldestes, ning kooskõlas Euroopa Ülemkogu 23.–24. oktoobri 2014. aasta järeldestega KINNITAB vajadust rakendada määrava tähtsusega ühishuviprojektid gaasisektoris, nagu põhja-lõuna gaasikoridor, lõunapoolne gaasikoridor ja uue gaasisõlme edendamine Lõuna-Euroopas, samuti määrava tähtsusega taristuprojektid, mis suurendavad Soome ja Balti riikide energiajulgeolekut, et tagada energia tarnijate ja tarnekanalite mitmekesistamine ning turu toimimine;
3. KINNITAB, et kõik jõupingutused tuleb suunata täielikult toimiva ja ühendatud **energia siseturu** kiirele saavutamisele;
- KINNITADES vajadust hoida ära ebapiisavad ühendused liikmesriikide vahel Euroopa gaasi- ja elektrivõrkudega, RÕHUTAB vajadust saavutada praegune elektrisüsteemide vahelise ühenduse miinimumeesmärk 10% kiiremas korras ning mitte hiljem kui 2020. aastal vähemalt nende liikmesriikide puhul, kes ei ole veel saavutanud energia siseturuga integreerituse minimaalset taset, kelleks on Balti riigid, Portugal ja Hispaania, ning liikmesriikide puhul, kes on nende jaoks peamised energia siseturule juurdepääsu punktid, ja KINNITAB vajadust tagada Balti riikide elektrivõrkude integreerimine Euroopa mandriosa võrku; KINNITAB, et eritähelepanu on vaja pöörata ühtse turu äärepoolsematele ja/või vähem hästi ühendatud osadele, nagu Malta, Küpros ja Kreeka;
 - TUNNISTAB energiaturu täiustamise tähtsust, et jätkata avatud ja konkurentsil põhinevate turgude arendamise protsessi, samas kõrvaldades olemasolevaid ja vältides uusi turumoonutusi, mis annab stiimuleid investeeringuteks, tagab prognoositavuse energiaturgudel ja pikaajalise nähtavuse investoritele ja samuti tagab turu paindlikkuse energia pakkumise ja nõudluse, energiavarustuse kindluse, taastuvenergia ja muude kohalike energiaallikate osas ja samuti tõhusama energiatarbimise; TUNNISTAB, et tähelepanu tuleb pöörata elektrienergia hulgimüügiturule, mis ei pruugi anda piisavaid hinnasignaale vajalike investeeringute genereerimiseks ja energiavarustuse kindluse tagamiseks, ja sellega seoses TULETAB MEELDE transpordi, telekommunikatsiooni ja energeetika nõukogu 7. juuni 2013. aasta istungil (energeetika) vastu võetud järeldusi;

4. KUTSUB ÜLES andma selge pikaajalise perspektiiviga rahalist ja poliitilist toetust, et soodustada ja edendada erasektori investeeringuid **energiatõhususe** parandamisse ja energiasäästu, eelkõige kaugkütte ja -jahutuse, hoonete, transpordi, toodete ja seadmete sektorites, ning ERGUTAB jagama parimaid tavasid riski ja kulude jaotamise kohta energiateenuslepingutes, mis võib valla päästa investeeringud kodumajapidamistes, VKEdes ja avalikus sektoris;
5. SÄILITADES Euroopa juhtpositsiooni taastuenergia tehnoloogia ja innovatsiooni vallas, RÕHUTAB, et on oluline tagada stabiilne raamistik **taastuenergia** sektoris vastavalt ELi eeskirjadele, sealhulgas komisjoni energeetika ja keskkonna valdkonna riigiabi suunistele, et parandada pikaajalisi investeerimistingimusi ja hõlbustada turu integratsiooni, tagades samas elektrivõrkude ohutu ja usaldusväärse käitamise;
6. ERGUTAB tegema algatusi, et stimuleerida ELi **tehnoloogia- ja innovatsioonialast** juhtpositsiooni energeetika ja kliima valdkonnas, samal ajal edendades majanduskasvu ja töökohtade loomist, tagades piisavad vahendid, et suurendada investeeringuid teadusuuringutesse ja innovatsiooni, tuues uut tehnoloogiat ELi turule ja laiendades ekspordivõimalusi, sealhulgas näiteks järgmise põlvkonna taastuvad energiaallikad, elektrienergia salvestamine ning süsinikdioksiidi kogumine ja säilitamine, energiatõhususe parandamine ning ohutu ja säästva vähese CO₂-heitega tehnoloogia tööstuse jaoks ja säästev transport.

C. JÄRGMISED SAMMUD

Selleks et jätkata energialiidu loomist komisjoni raamstrateegia alusel, nõukogu:

1. TOETAB energialiidu strateegia viit mõõdet ja 2015. aasta märtsis Euroopa Ülemkogu poolt vastu võetud järeldustes sätestatud meetmeid ning KUTSUB ÜLES need kiiresti rakendama;
2. TULETAB MEELDE, et ELi institutsioonidel ja liikmesriikidel on vaja energialiidu loomisel tehtavat tööd jätkata ning et nõukogu peaks esitama Euroopa Ülemkogule aruande enne 2015. aasta detsembrit;

3. KUTSUB komisjoni ÜLES esitama kiiresti algatused energialiidu juhtimissüsteemi kohta vastavalt Euroopa Ülemkogu 19.–20. märtsi 2015. aasta ja 23.–24. oktoobri 2014. aasta järeldustele, sealhulgas piirkondliku koostöö suunised, mis tuleb kiiresti välja töötada ning transpordi, telekommunikatsiooni ja energeetika nõukogus (energeetika) kinnitada ning esitada 2015. aasta detsembris kokku tulevale Euroopa Ülemkogule esimese sammuna juhtimissüsteemi väljatöötamisel kooskõlas Euroopa Ülemkogu 19.–20. märtsi 2015. aasta ja 23.–24. oktoobri 2014. aasta järeldustega;
4. KUTSUB komisjoni ÜLES aitama tagada energiahindade ja -kulude koosseisu suurem läbipaistvus asjakohase järelevalve abil, vältides samal ajal tarbetut halduskoormust;
5. KUTSUB komisjoni ÜLES uurima kõigi olemasolevate ELi rahastamisvahendite ja energeetikasse investeerimise süsteemide ulatust, mis koondavad ressursse, et rahastada majanduslikult elujõulisi investeeringuid, vältides samas turumoonutusi ja killustumist.